

Aspergillose

Muggsopparten *Aspergillus* (strålemugg) kan forårsake ulike sykdomsbilder. *Aspergillus* finnes overalt i naturen, men forårsaker svært sjelden sykdom og da hovedsakelig hos immunsvekkede personer. Dette er den mest vanlige opportunistiske soppen som forekommer i Norge. Mer enn 600 arter av muggsoppen er beskrevet, de viktigste sykdomsfremkallende artene hos mennesker er *Aspergillus fumigatus*, *Aspergillus flavus* og *Aspergillus niger*. Disse kan forårsake infeksjon i lunger, luftveier, nese, bihuler og øreganger, og kan spres til andre organer som hjjerne og nyrer hos immunsvekkede personer (invasiv sykdom). *Aspergillus* kan også slå seg ned i kolonier i fremmedlegemer som f.eks. hjerteklaffer. Et aspergillom er kolonisering av *aspergillus* i lunger eller bihuler.

Allergisk bronkopulmonal aspergillose er en lungesykdom som skyldes en overfølsomhetsreaksjon mot *aspergillus*sporer og viser seg som en forverring av astma. *Aspergillus* kan også produsere mykotoksin (aflatoksin) som kan finnes i kontaminert korn eller peanøtter. Aflatoksin kan gi leverskade og kreft. *Aspergillus* finnes hovedsakelig i fuktig høy og korn, kompost og i matvarer som er lagret under fuktige og varme forhold.

Smittemåte

Luftsmitte (fjerndråpesmitte) gjennom inhalasjon av muggsporer fra luft og klimaanlegg. Sporer kan slå seg ned i fremmedlegemer gjennom ventilasjon i operasjonsstuer. Smitter ikke fra person til person.

Inkubasjonstid

Noen dager til noen uker.

Symptomer og forløp

Aspergillose kan gi varierende symptomer relatert til angrepne organer. Ved allergisk aspergillose luftveissymptomer i form av tungpusthet, hoste, bronkitt eller forverring av astmaproblemer. Også allmennsymptomer med hodepine, feber og muskelsmerter.

Diagnostikk

Agenspåvisning ved dyrkning. Ved allergisk form hudtester, spesifikke blodprøver (IgE), forhøyde eosinofile blodlegemer.

Forekomst i Norge

Ukjent.

Behandling

Antimykotika. Ved allergisk form astmamedikasjon og kortison. Miljøundersøkelse med sanering av evt. kilde for sporer.

Tiltak ved enkelttilfelle eller utbrudd

Ingen spesielle tiltak ved påvist infeksjonssykdom. Ved allergisk aspergillose inneklimateundersøkelser med tanke på ventilasjon og klimaanlegg.

Meldings- og varslingsplikt

Ikke meldingspliktig til MSIS.

Varsling til kommunelege, Folkehelseinstituttet og andre instanser kan være aktuelt ved utbrudd.

Latin: aspergera (sprede)